

Največji slovenski tednik v Zdrženih državah
Izhaja vsako sredo.
NASLOV
uredništva in upravnika:
1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.



The largest Slovenian Weekly in the United States of America.
Issued every Wednesday
OFFICE:
1951 W. 22nd Place
Chicago, Ill.

No. 42. Štev. 42.

Chicago, Ill., 24. oktobra (October) 1917.

Leto III. Volume III.

Ameriške vesti.

Tragična smrt slovenskega župnika in njegove sestre.

Minuli petek je došlo tudi v naše mesto iz Clevelanda, Ohio, žalostno brzojavno poročilo o tragični smrti Rev. Pavel Hribarja, slovenskega župnika v Collinwoodu, Ohio, in njegove sestre Ane, koja je na nepričakovan način zadela smrt dne 18. t. m. popoldne na nekem železniškem križišču v Euclidu, Ohio.

O tem poroču "C. A." z dne 19. t. m. sledeče:

"Vlak je ubil župnika Rev. Hribarja in njegovo sestro v Euclidu. Železniško križišče v Euclidu, predmestju Clevelanda, direktno nasproti posestvu Louis Recharja, tam kjer je mal prehod iz glavne ceste na severno-vzhodni del Euclida, je videlo že mnogo, premnogo žrtev, ampak namenjeno bolj privatnim potom, toda je priročna za potnike, posebno v avtomobilih, kateri se mislijo podati na drugo stran Euclida. Premnoge nesreče so se že pripetile na tem križišču, ker tam ni nobenega stražnika, nobenih zatvornic. Marsikak Slovenec, ki je hodil tam po opravkih ali pa na piknik slovenskih društev, je bil že na tem križišču ubit.

In v četrtek popoldne, deset minut čez drugo uro je usoda dohitela župnika slovenske cerkve v Collinwoodu in njegovo sestro, ko sta se peljala v trenutku preko križišča, ko je prihrumel ogromni potniški vlak New York Central železnice preko križišča in je mahoma, trenutno ubil oba dva — Rev. Paul Hribarja in njegovo sestro Ano.

Rev. Hribar se je nahajal na poti s svojo sestro Ano v Berwick, kjer je mnogo Slovencev naseljenih, da pripravi njih otroke za birmo, ki bi se imela prihodno nedeljo vršiti v Collinwoodu. Njegova fara je jako obširna in se razteza skoro 16 milj v okrožju, zato si je nabavil majhen Ford avtomobil, s katerim je obiskoval oddaljene bolnice in se odzival raznim župnijskim kliem.

Truplo Rev. Hribarja je strahovito poškodovano, a truplo njegove sestre Ane je ostalo po nesreči brez glave. Hoganova ambulanca je bila prva na mestu, ki je odpeljala trupla v mrtvašnico. Glas o nesreči se je kakor blisk razširil po vsem Clevelandu. Uredništvo je zvedelo za novico minuto potem, ko se je zgodila nesreča, po telefonu od Mr. Louis Recharja, ki je bil priča že marsikateri smrti na omenjenem križišču. Neprestano in vedno se ponavljajo nesreče na enem in istem mestu. In v resnici ni pričakovati drugega na dotičnem mestu, kakor da železnica prepove dotično križišče, če ga pa hoče obdržati bo morala postaviti stražnika ali pa zatvornice.

Rev. Paul Hribar je bil štiri leta župnik v Collinwoodu in je nastopil svoje župnikovanje po smrti nepozabnega Rev. Smrekarja. Star je bil okoli 35 let, dočim je njegova, z njim zajedno ubita sestra, se nahajala v osemnajstem letu svoje starosti. Bil je član K. S. K. Jednote in Kolumbovih vitezev. Njegov stric je dobro znani župnik Vitus Hribar, sedaj v Barbertonu, ki je bil prvi župnik fare sv. Vida v Clevelandu. Rev. Paul Hribar zapušta tukaj dva brata, Jerneja, na farmah pri Painesville pa brata Matija, dočim se nahajata dva brata v stari domovini, kjer služita v armadi.

Ranjki, tako žalostno ponesrečeni Rev. Hribar je bil poznan kot miren, dobronameran, prijazen

človek. Pri faranah je bil precej priljubljen."

Na pogreb pok. Rev. Hribarja, ki se je vršil minuli ponedeljek, dne 22. t. m. je šel tudi duhovni vodja naše Jednote, Rev. Jakob Černe in več drugih slovenskih duhovnikov, stanovskih tovarišev in prijateljev ponesrečenega Rev. Pavel Hribarja. — Več podrobnosti o pogrebu priobčimo prihodnjič.

Pok. Rev. Hribarju, ki je storil mučeniško smrt v izvrševanju svojega dela oziroma poklica kličemo: Naj mu bo ohranjen najblažji spomin med ameriški Slovenci. R. I. P.!

Otvoritev slov. denarnega zavoda v Clevelandu, O.

Zavedni in podjetni trgovci v Clevelandu, O., so še lansko leto meseca decembra ustanovili "Slovensko stavbinsko posojilno društvo" z glavnico sto tisoč dolarjev. Ker so si uradniki in delničarji tega prepotrebne denarnega zavoda omislili na 6313 St. Clair ave. popolnoma novo bančno poslopje, je začelo to posojilno društvo poslovati šele 20. t. m. Označeno posoj. društvo je inkorporirano v državi Ohio, ter bo vsled tega lahko poslovalo kot druge banke s tem, da bo sprejemalo denarne hranilne uloge po 5 odst. in bo posojevalo tudi denar strankam. Ta prva, popolnoma slovenska banka v Ameriki je pod strogim državnim nadzorstvom. V odboru in ravnateljstvu so sami znani, ugledni in premožni slovenski trgovci in sicer obstoja upravni odbor iz sledečih: Anton Kaušek, preds.; Frank Černe, I. podpredsednik; Josip Plevnik, II. podpredsednik; Pavel Schneller, tajnik; August Kaušek, blagajnik. V direktoriju, ali ravnateljstvu so: Anton Kaušek, Anton Grdina, Aug. Kaušek, Frank Černe, Josip Kalan, Josip Demkar, P. Schneller, Pavel Gozdanovič, Josip Smrekar, Josip Plevnik, Mihael Setnikar in Math Brajdič. Novemu in velepomembnemu, domačemu denarnemu zavodu želimo mnogo uspeha in napredka z znanim geslom: Rasti, zbiraj, množi! Clevelandskim rojakom pa naj veljajo zlate besedice: Svoji k svojim!

Zvezni senator ponesrečen na lovu.

Milwaukee, Wis., 21. okt. — Sinoči je umrl v hiši nekega farmerja v Picketts, Wis., zvezni senator Paul O. Hustung, katerega je njegov brat Gustav na lovu na divje race pri Rush Lake po nesreči pogodil s strelom v vrat.

Senator Hustung se je šele pred nekaj dnevi vrnil domov iz Washingtona v Mayville, Wis., kmalu potem, ko je bilo posebno zasedanje kongresu odgodeno.

Kakor že omenjeno, se je Hustingu pripetila nesreča na lovu na divje race blizu Rush jezera. Ponesrečenec se je nahajal tedaj s svojim bratom v nekem čolnu. Senator Hustung je zapazil ležec v čolnu tropo divjih rac, nakar je opozoril svojega brata, da naj strelja, med tem se je pa vsled ne previdnosti zavrnil in dvignil kvišku. Njegov brat je pomeril na tropo rac ter je pogodil pri tem senatorja naravnost v vrat. Obstreljenega senatorja so takoj prepeljali v neko bližnjo farmarsko hišo in poklicali zdravnika, ki pa ni mogel nič več pomagati; senator Hustung je umrl vsled prizadete rane že čez nekaj minut.

Senator Hustung je bil demokrat; rojen je bil dne 25. aprila 1866 in po poklicu odvetnik. Leta 1902 je bil izvoljen okrožnim pravnikom, 2 leti kasneje in l. 1910 je bil izvoljen senatorjem države Wis., l. 1914 pa zveznim senatorjem Združenih držav.

Krajevna društva na noge za bolniško centralizacijo!

Ena izmed zelo važnih točk, katero se je odobrilo, ali sprejelo na minuli naši konvenciji v Evelethu, Minn. je uvedba bolniške centralizacije pri naši K. S. K. J.

Kakor omenja danes v svojem naznanilu sobrat tajnik društva štev. 23. v Barbertonu, Ohio, se je borilo članstvo K. S. K. J. že celih 9 let, za dosego te centralizacije. Sobrat tajnik gori označenega društva omenja pri tem tudi sledeče: "Delegatje XIII. konvencije so po najboljši moči napravili ta korak; zdaj je pa odvisno od naših krajevnih društev, oziroma članov, če hočemo imeti centralizacijo, za katero smo se borili. — Sedaj je čas in prilika za ona društva, ki so v vednem strahu za podpiranje svojih članov v boleznih, da stopijo društva na dan, ter se združijo v tem skladu, da bo lahko mogoče podpirati na ta način eden drugega."

Zares umestne in lepe besede večletnega tajnika društva štev. 23 sobr. Mihael Hočevarja!

Nad vse čudno se nam zdi, da postaja zanimanje za ustanovitev te centralizacije pri naši Jednoti tako malo. Pred konvencijo so moglevala razna društva teden za tednom: Imejte ozi na naša društva, ter ustanovite na konvenciji tako zaželeni in potrebni bolniški central. oddelek! Vsi se za to idejo zanimamo! — In res je bila sprejeta ta točka na 8. seji minule konvencije dne 24. avgusta dop. z 93 proti 14 glasovi.

Ko smo se vrnili domov s konvencije, smo mislili, da bo kar po cele kolone izjav in priznanih dopisov od onih društev, ki so se v nemala za boln. centralizacijo. — Tako smo se pa žal pri tem varali. — Take dopise bi vsakdo lahko preštel dosedaj na prste ene roke.

Vsako krajevno društvo je gotovo čitalo v konvencijem zapisniku, da je bila prostovoljna bolniška centralizacija sprejeta z veliko večino glasov; tako je tudi naša sobr. glavni tajnik v 37. in 38. številki Glasila na dolgo in široko opozoril vsa krajevna društva naše Jednote, ki se hočejo priklopiti central. bolniškemu oddelku, da naj to kmalu naznanijo glavnemu uradu. Tudi uredništvo našega lista je obelodanilo v štev. 37. sličen poziv.

Na naše veliko začudenje pa posnemamo iz zopetnega današnjega uradnega poziva našega sobr. gl. tajnika, da se je doslej prišlo do tega da oddelek komaj 180 (sto osemdeset članov) ozi. nekaj društev, ki štejejo 180 članov skupaj. Mislili smo, da bomo imeli že takoj prvi mesec po konvenciji do tisoč članov za ta oddelek; a žal, ušleti smo se veliko. Če pojde zanimanje za ta oddelek tako počasni naprej smemo upati, da je bilo vse delo bivših delegatov o tej točki zaman in brez pomena in da se bo morda uresničil celo znani predlog br. Martin Nemanicha, ki se glasi v konvencijem zapisniku sledeče:

Brat Martin Nemanich predlaga, da naj se uveljavi dostavno točko, če bi se do 1. januarja 1918 ne prijavilo 500 (petsto) članov za te centralizacijo, naj ostane zopet vse pri starem. Predlog podpiram po br. Podvaskniku in sprejem. —

Omenili smo že, da so čakala nekatera društva naše Jednote celih devet let na bolniško centralizacijo. Bolniška centralizacija je sedaj sprejeta, ozi. na razpolago, a zanimanja za isto ni pravega, kakoršno smo pričakovali. Samo še nekaj tednov imajo krajevna društva na razpolago, da sprejmejo in odobrijo te centralizaci-

jo; če se ne bo ob določenem času prijavilo za to 500 članov, potem bo bolniška centralizacija pri naši Jednoti najbrže za vedno pokopana in preteklo bo zopet 9 in še 9 let, da bomo o nji zopet kaj razmotrivali.

Vsako društvo, ki se je pred konvencijo vnelo za ta oddelek, naj zanesljivo na prihodnji mesečni seji o tem ukrepa in naj da svojim članom to točko na volitev: jeli bo društvo pristopilo v Jednotni bolniški centralizaciji ali ne? Večina oddanih glasov pri tem določa. Takoj po isti seji naj se pošlje glavnemu tajniku uradno izjavo, ali nazonano, da je društvo za ta oddelek. Na ta način se bo morda spravilo skupaj še 320 članov, da se bo lahko pričelo s tem oddelkom s prvim januarjem 1918.

Pri tem opozarjamo vsa društva, ki se zanimajo za bolniški central. oddelek, da naj pazno prečitajo zopetno tozadevno uradno naznanilo našega sobr. glavnega tajnika, priobčeno na 5. strani današnje izdaje lista.

Glavni odbor K. S. K. J. čaka namreč še dosti dela predno se bo pričelo poslovanje s tem oddelkom. Potreba je namreč sestaviti in nabaviti potrebna pravila, knjige, bolniške liste in druge tiskovine. Vse to se pa ne more urediti v par dneh, temveč zahteva po več tednov. Skoro bi lahko trdili, da bo v kratkem glavni urad prisljen določiti gotov termin, (morda do 1. decembra 1917) za prijavo pristopa društev v bolniški central. oddelek; torej se ne bo moglo več ozirati na poznejše izjave krajevnih društev.

Ako bode uspeh dovoljen, da se bo zglasilo v kratkem času še 320 članov za ta oddelek, potem bo moral glavni odbor zavahati rokave, če bo hotel tekom 1 meseca, ali do 1. jan. 1918. urediti vse potrebno za pričetek poslovanja tega oddelka.

Čenjeni sobr. predsedniki in tajniki krajevnih društev naj se torej že sedaj posvetujemo med člani in naj delajo veliko agitacijo, da se bo prihodnje mesečne seje v novembru udeležilo veliko števil članov, kjer naj se glasuje za to točko. Na ta način ne bo še nič zamujenega. Tajniki krajevnih društev naj pravočasno opozorijo na to sejo svoje članstvo potem Jednotinega glasila. List vam je vedno na razpolago za društvene vesti. Ta poziv smo priobčili danes na prvi strani lista vsled tega, da se opozori vsako krajevno društvo na to točko. Vsak član naj prečita današnje uradno naznanilo našega sobr. gl. tajnika; tako tudi ta poziv uredništva. — Ko se bo vršila prihodnja mesečna seja, bo že lahko sleherni član vedel in znal, kako važna točka na isti seji na dnevnem redu in se bo gotovo tudi prihodnje seje udeležil.

Upamo, da je s tem dovolj jasno razloženo in na pravem mestu povedano, da je sedaj že zadnji čas za ona društva, ki se hočejo priklopiti k Jed. central. boln. oddelku in da se ne bo zamoglo potem nobeno društvo izgovarjati, da tega ni vedelo in da ni imelo za to dovolj prilike in časa.

Naša končna odkrita sodba o tem oddelku je, da naj bi se na vsak način poskusilo z njim, čeprav tudi smo s 500 člani. Morda bo stvar uspevala? — In če bo uspevala, se lahko temu oddelku priklopi še kako večje društvo, če ga bo volja. Ako pa ne bo ta oddelek uspeval, (nihče ne ve zagotovo) potem nam ne kaže drugega, kakor delovati zopet po starem načinu naprej.

Predsednikov poziv k molitvi.

True translation filed with the Postmaster at Chicago, Ill., on Oct. 24, 1917, as required by the Act of Congress, Oct. 6, 1917.

Washington, D. C., 20. okt. — Predsednik Wilson je v svoji proklamaciji danes določil nedeljo, dne 28. oktobra za dan molitve, da bi imela ameriška armada uspeh v sedanjih vojni. Predsednik je odredil to v smislu minule resolucije, sprejete v kongresu.

Predsednikova proklamacija se glasi sledeče:

"Ker me je kongres Združenih držav dne 4. oktobra v skupno sprejeti svoji resoluciji naprosil, da naj po uradni proklamaciji določim poseben dan molitve za naše ljudstvo, kateri dan naj bi skupno molili in pošiljali k vsegačnemu Bogu prošnje za Njegovo božjo moč in uspeh našega orožja — ker je tudi naš narod stopil v veliko in grozno vojno, ki sedaj prizadeva skoro večino sveta —

"In ker ta vojna prizadeva tudi naš veliki svobodni narod, narod, ki je bil vedno vnet za večna načela, pravice in resnice, narod, ki je skušal biti pokoren božjim naukom že prve dni svojega obstoja, koji nauki so ta narod navduševali za svobodo — narod, ki se je vedno obračal k Najvišjemu Mojstru in se je v svojem zaupanju do Njega kleče vrgel pred Njegove noge prosič Ga pomoči in tolažbe v vsaki uri preskušnje ali do konca, dokler niso naši očetje dosegli svojih velikih ciljev, za katere so posvetili vso svojo moč kot narod, da bi se kot taki ne ponesrečili med ljudstvom, ampak, da so se vedno s tem pridobivali zagotovilo in obrambo z novim pogumom in vdanostjo do Njega in so z božjim blagoslovom končno vstrajali pri svojih načelih za koristi vseh svobodnih narodov na zemlji."

"Vsled tega se jaz, Woodrow Wilson, predsednik Združenih držav, z veseljem odzivam želji, izraženi v kongresu in določam dan 28. oktobra, to je zadnja nedelja v tekočem mesecu — kot splošen dan molitve in prošnje za vse ljudstvo naše domovine. Prosim torej vse svoje deželane, da bi praznovali označeni dan v molitvi do Boga, — kakor jim to njih vere velevali. Prosite Boga, da bi Njegov blagoslov spremljal vsa naša podvzvetja in dela do konca, da bi se dosegel naš namen, za katerega žrtvujemo sedaj svoje življenje in imetje — z vensem zmage, in da bi Bog blagoslovil vsa naša podvzvetja do pravega uspeha."

Novo določbe za registrirance.

True translation filed with the Postmaster at Chicago, Ill., on Oct. 24, 1917, as required by the Act of Congress, Oct. 6, 1917.

Washington, D. C., 20. okt. — Določba na podlagi katere bo vpoklicanih v Narodno armado še preostalih 9 milijonov registrirancev, v starosti od 21—31 leta, kakor potrjena po predsedniku Wilsonu se deli v sledeče razrede: Razred 1.—Samei brez takih oseb, ali svojecev, ki bi bili na njih prežitek odvisni; možje, ki imajo žene, katere se lahko same preživljajo in vsi drugi registriranci, ki nimajo nikakega vzroka do oprosenja od vojaške službe.

Razred 2.—Povsem izvežbani delavci na farmah; možje z ženami, koje žene lahko delajo in drugi, ki so le bolj malo potrebni za vzdrževanje pri kake družini.

Razred 3.—Možje ali mladeniči, z že bolj postaranimi materami; posebno izkušeni delavci po tovarnah v zvezi z vojno-industrijo.

Razred 4.—Možje z veliko družino, katere je na iste odvisna pr. žena s tremi, ali 4 otroci.

Razred 5.—Možje in fantje brez nog, mrtvoudni in drugi za vojaščno telesno nezmožni.

To nepričakovano spremembo za vpoklicanje vojaških novincev,

ozirajočo se na preostalih 9,000,000 registrirancev in razdeljeno v 5 razredov, je danes neznanal maršal profos, general Crowder.

Ta načrt in to razdelbo registrirancev se je izdelalo na konferencah sporazumno z lokalnimi distriktnimi odseki in uradniki, katere so potrdile tudi razne državne oblasti.

Glavni namen te odredbe je, da bo poznal vsak posamezni registrirane svoj položaj in da bo lahko svoje zadeve uredil v tem smislu in končno, da ne bo vpoklican noben fant, ali mož, kateri je neobhodno potreben pri kakem industrijskem podjetju, ali doma za podpiranje svoje družine. Te določbe ostanejo v veljavi, dokler bi ne nastala morda kaka izjemna in zelo silna vojaška potreba.

Ker se bo izvršilo prvo vpoklicanje k orožju po gori navedenem novem načrtu, se da lahko sklepati, da se drugo vpoklicanje ne bo vršilo pred Novim letom, dasi ravno se o tem še ni nič zanesljivega uradno naznanilo.

Po tem, ali novem sistemu bodo lokalni naborni odseki poslali vsakemu vojaškemu novincu (naborniku) posebno vprašalno polo znano pod št. 1000? Na tej poli bo treba podrobno označiti vse detaje o njegovih družinskih razmerah in življenju, odgovornost in sposobnost kot posameznika. Ta vprašanja še doslej niso obelodanjena. Vsakdo izmed registrirancev bo imel 7 dni časa, da izpolne doposlano mu polo ter jo izroči lokalnemu nabornemu odseku.

Dotični naborni odsek bo potem določil vrsto (razred), v katerega bo registrirane pridelen in ga bo o tem tudi obvestil. Kdor ne bo s to določbo zadovoljen, bo lahko uložil priziv pri okrožnem nabornem odseku, ki bo zadevo presodil in rešil. Razsodba na priziv pri tem odseku bo merodajna.

PODPISOVANJE LIBERTY BONDV SE ZAKLJUČI DNE 27. t. m.

Listnica uredništva.

Kakor znano, je stopila nedavno za vse časnike, ki se tiskajo v tujih jezikih nova poštna odredba, da se mora vsak tak častnik podvreči strogemu nadzorovanju od strani cenzure. V to svrhu je prepovedano takim listom prinašati novice o vojni, vladne ukrepe in druge stvari, ki so v neposredni zvezi s sedanjo vojno ne da bi se predložilo poštni oblasti dobesedne angleške prestave dotičnega članka ali novice.

Vendar vlada, izdaje onim listom, katere smatra za patriotične — posebna oblastvena dovoljenja, in dela pri tem za take liste izjeme, da ni treba predlagati zahtevanih prestav za vsako izdajo lista.

Uredništvo in upravnštvo našega lista je poslalo dne 20. t. m. prošnjo za tako oblastveno dovoljenje gl. poštarju v Washington, D. C. Upamo, da nam bo slavna vlada in poštna oblast dovoljenje naklonila, ker smo v oni prošnji navedli vse potrebne dokaze, da se je naš list že od početka in vseskozi držal vedno patriotičnih načel in to načelo je, da hodimo po znanem geslu: "America first", o čemar smo že večkrat naglašali.

Poštna oblast v Chicago, Ill., nas je opozorila, da naj za to številko izpustimo vse novice glede svetovne vojne in sicer raditega, ker še nimamo iz Washingtona posebnega dovoljenja za priobčevanje istih brez prestave. V prihodnji številki upamo, da bomo že lahko priobčili na tem mestu več bolj važnih svetovnih novic, tikažjih se vojne.

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.

Telefon 1048

od ustanovitve do 1. oktobra 1917 skupna izplačana podpora
\$1,303,796.79

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: Paul Schneller, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N. Chicago St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rema, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Ave., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Mahič, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311 — 3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Frančič, 420 — 4. Ave., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihail Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 4413 Butler City, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6619 Bonna Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
John Dočman, P. O. Forest City, Pa.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILLO K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon pisarne: Canal 2487. Telefon stanovanja: Canal 6306.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILLO K. S. K. JEDNOTE", 1951 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

Iz urada gl. tajnika K. S. K. Jednote.

Od nekaterih društev sem prejel vprašanje radi centralizacije bolniške podpore, namreč koliko bode znašala pristopnina, koliko bode treba plačevati mesečno in koliko se bode plačevalo bolniške podpore.

Na zgorajšnja vprašanja mi je nemogoče odločno in definitivno odgovoriti. Konvencija je sprejela nasvet gospodarskega odbora, ki je priporočal, da naj bi pristopnina znašala \$2.50 za osebo; bolniška podpora za dobo šest mesecev, naj bi bila \$1.00 na dan. Dalje se je tudi govorilo, da bi znašal mesečni asessment 75 centov. To je vse, kar morem začasno navesti in odgovor in pojasnilo na zgorajšnja vprašanja. Prej, ko zamorem dati natančno pojasnilo o centralizaciji, je treba, da vem, če se bode s centralizacijo sploh pričelo ali ne. Medvedovo kožo prodajati preje, nego se ustreliti medveda, je nes pametno. Tako je tudi pri tej stvari. V prvi vrsti je potreba, da se prijavijo društva, ki so za centralizacijo, in kakor hitro bode število prijavljenih znašalo 500 članov in članice, bode poseben odbor, katerega bode imenoval brat glavni predsednik Jednote, določil in ukrepil vse potrebno v tem pogledu. Ta odbor bo potem sestavil pravila, določil pristopnino, svoto bolniške podpore, asessment in vse drugo. Nikakor pa ne kaže odbora imenovati in delati nepotrebne stroške, dokler se ne ve, če se bode dovoljno število društev prijavilo za centralizacijo ali ne. Torej če društva želijo natančno pojasnila in navodila, je od njih odvisno, ker kakor hitro se prihlasi zadostno število društev, tako da bo njih skupno število znašalo najmanj 500 članov in članice, se bode takoj pričelo s potrebnim delom. Kljub temu, da sem prosil in priporočal, da se naj vsa ona društva, ki so za centralizacijo, kakor hitro mogoče odločijo, ter o tem poročajo na glavni urad, in kljub temu, da je poteklo že precej časa, odkar sem omenjeno naznanilo in priporočilo priobčil v Glasilu, se je do danes prihlasil komaj toliko društev, da njih skupno število znaša pičlo število 180 (sto osemdeset) članov in članice. Če bomo tako počasni, potem gotovo ne bomo spravili skupaj določenega števila članstva za bolniški central. oddelek.

Naj služi torej to v ponovno pojasnilo, da je pričetek poslovanja s centralizacijo bolniške podpore odvisen od krajevnih društev samih.

Z bratskim pozdravom sem Vam udani sobrat

Jos. Zalar, glavni tajnik.

Glavni urad, 19. oktobra 1917.

Za Slovensko Zavetišče.

Kakor znano se je na naši minuli konvenciji razmotrivalo tudi o "Slovenskem Zavetišču." Iz zapisnika 9. seje z dne 24. avg. posnemamo o tej točki sledeče predloge:

"Br. Burgar, predsednik gospodarskega odbora prečita konvenciji pismo tajnika slovenskega Zavetišča, g. Fr. Keržeta iz Chicago, da naj bi se tudi naša Jednota pridružila tej pomožni akciji.

Br. Rems povdarja in predlaga — podpirano po br. Pogorele — da naj bi se določilo zadnje tri mesece/tekočega leta za nabiranje prostovoljnih prispevkov za Slovensko Zavetišče, in naj bi se tako nabrani znesek uročil glav. blagajniku K. S. K. J.

Br. Rev. Zakrajšek omenja, da

je tudi on za idejo Zavetišča, ter da naj Jednota hrani in drži pri gl. blagajniku Jednote, ali sama vse tozadeve prispevke v posebnem skladu do onega časa, da se enkrat vprašanje Zavetišča reši in da stvar dozori.

Končno je bil predlog br. Remsa sprejet."

Ker smo nastopili že zadnje četrtletje tekočega leta, oziroma, ker je nastopil že mesec oktober, zato prinašamo danes v smislu konvencionalnega sklepa predstoječi oklice na vse članstvo K. S. K. J. za nabiranje prostovoljnih prispevkov za Slovensko Zavetišče.

Morda bo poteklo že 5 let, odkar se je sprožilo misel o tem prekoristnem in ameriškim Slovence m nujno potrebnem zavodu. Sprva, kakor običajno, je zavla-

dalo v javnosti veliko zanimanje za nameravano Zavetišče. Vrtil se je vstanovni shod, izvolilo se je upravni odbor in menda nabralo že tudi nekaj tisoč dolarjev, ki so varno in obrestonosno naloženi v neki banki. Nad vse važno in pomembno je dejstvo, da se je za Zavetišče ugodno izreklo tudi že par znanih in velikih naših podpornih organizacij. Iz vsega tega lahko sklepamo, da je vprašanje glede slovenskega Zavetišča gotova stvar in da se bo isto svoječasno, ali enkrat za gotovo zgradilo.

Vsled sedanje vojne je žal zanimanje za ta dobrodelni narodni zavod dmalno pojenjalo; treba bi bilo nastopiti potrebne korake, da ta stvar ne zaspi za vedno, kar se je področje že več drugih ali slišenih načrtov.

Ideja o ustanovitvi slovenskega Zavetišča je dobila tekoče leto zopetno oporo s tem, da se je tudi prva in najstarejša podp. Jednota (K. S. K. J.) na svoji minuli konvenciji zrekla za Zavetišče, kakor smo to že v gornjih vrsticah omenili. Začetek je torej storjen, sedaj je treba le zavihati ro-kave in marljivo agitirati med našim članstvom, da se bo nabralo tim več denarja za ta sklad.

V imenu glavnega urada apeliramo torej na vsa krajevna društva naše Jednote in na vse posamezne člane (ice) da naj po svoji zmožnosti kaj prispevajo za vstanovni sklad slovenskega Zavetišča. Dosedaj imamo nabranih že \$45. katere so darovali delegatje

na zadnji konvenciji. Krajevna društva prosimo, da naj blagovolijo ta naš oklic upoštevati na prihodnji mesečni seji. Društva, ki imajo lepe svote v svoji blagajni uljudno prosimo, da naj bi kaj prispevala za ta sklad iz svoje blagajne, ali naj bi se pobiralo tozadevne prispevke med članstvom na seji, ali doma po hišah. V to svrhu je najboljšje, da si društvo izvoli 2 ali 3 kolektorje (nabirake).

Vse nabrane zneske naj se izvoli poslati naravnost na blagajnika K. S. K. J. sobr. John Grahek, ki bo držal ves ta denar v posebnem skladu. Imena darovalcev bomo sproti priobčevali v našem listu.

V imenu dobre stvari se glavni urad K. S. K. J. in uredništvo našega lista že vnaprej iskreno zahvaljuje za vsak, tudi najmanjši dar namenjen za slovensko Zavetišče. Če bi daroval n. pr. vsak član naše Jednote samo \$1. bi imeli kmalu 13 tisoč dol. v tem skladu; kdor ne more žrtvovati toliko v to plemenito svrhu, naj pa daruje po 50c, ali kolikor zmore.

Spominjajte se tudi slovenskega Zavetišča pri raznih drugih prilikah: na krstijah, ženitninah, godovanjih, veseljih, itd. Pomnimo, da raste iz malega veliko in da vsak cent pripomaga k dolarju, dolar k stotaku itd.

Stopimo torej z združenimi močmi na noge in delujmo neumorno, za uresničenje slovenskega Zavetišča!

silne umakniti. Da bi to zabranil, ji priteče Čehovin s polovico baterije (s tremi topovi) na po-v. V razdalji, v kakršni streljajo s kartečami, prične pokati na sovražnika. Baterijski poveljnik, nadporočnik Bauer, pade v boj. Naših topničarjev se tedaj loti velika obupnost. A Čehovin se dvigne na Bauerjevega konja ter jih navdušuje k vztrajnemu boju, ponudivši se jim sam za poveljnika. Spričo navdušenih besed zraste vojakom zopet pogum. Vname se še hujši boj. A ker je bilo pač pri našem topovju mnogo topničarjev, je moral stopiti Čehovin zopet s konja ter za nekaj časa opravljati službo topničarja, dokler niso sovražnikov pognali v beg, četudi sč imeli dyakrat toliko topov kolikor nas-ter so tudi iz pušk močno streljali na naše. Čehovin je dobil za zopet dokazano junaštvo veliko zlato hrabrostno svetinjo.

Čehovin je bil sedaj imenovan poveljnikom vse baterije. V tej vojaški časti se je udeležil 26. julija bitke pri Volti. Odlikoval se je tudi v tem boju; boril se je pet ur s 16 nasprotnimi topovi! Drugi dan se je boj nadaljeval. Slovenski junak Čehovin je prepo-vil dvanajst sovražnih topov. Maršal Radecki je imenoval dne 28. julija nadognarja Čehovina, začasne-ga poveljnika konjeniške bate-rije št. 2, poročnikom. S tem se je Čehovinu izpolnila vroča želja, ki jo je bil gojil še kot otrok.

V tem je nastalo premirje, ki pa ni trajalo dolgo.

Dne 16. marca 1849. l. so napo-vedali Piemontci Avstriji vojno. Že v bitki pri Mortari, dne 21. marca 1849, se je Čehovin zopet odlikoval. Takrat je bil poročnik Čehovin poveljnik konjeniške bate-rije št. 2, z njo je začel streljati na Lahe tako silno, da so imeli veliko izgubo.

Najbolj pa se je proslavil Čehovin v odločilni bitki pri Novari dne 23. marca 1849. l. Naš junak je na povelje feldeajgmajstra d'Aspreja odšel s polovico baterije na desno stran ceste v Olengu. Lahki so strašno streljali nanje; a vendar je srečno premagal vse ovire, razdejal Lahom tri topove ter ubil in ranil mnogo vo-jakov in konj.

Sovražnik si kmalu opomre in spravi v veliko nevarnost polk Franca Karla in deveti polk lovcev; našim vojaškim krdelom pa je od zadaj pretila nevarnost, da ne bodo mogla naprej. V tem u-sodnem trenutku se vrže Čehovin z dvema topovima na prodirajo-čega sovražnika. Zaradi tega sta se dve gruči sovražnikov kar raz-pršili, veliko Lahov pa je bilo u-bitih; vendar so poškodovali Čehovinu še en top ter ranili nekaj mož in konj. Vkljub temu se Čehovin ni umaknil. Z enim samim topom se je boril neustrašeni junak proti 12 sovražnim topovom toliko časa, da so prihiteli cesar-ski strelec na pomoč. Strmeč sta gledala korni poveljnik feldeajgmajster d'Aspre in Radeckega generalnega štaba načelnik, fel-deajgmajster Hess, neustrašene-ga našega junaka v tem srditem bo-ju. Oba sta rekla, da je Čehovin izvršil eno najbolj občudovanja vrednih dejanj, kar jih pozna topničarska zgodovina.

Za ta junaški čin je dobil Čehovin najvišje vojaško odlikova-nje, red Marije Terezije, ki so mu ga poslali v Florencio; prejel ga je dne 13. julija 1849. leta.

Dne 1. novembra leta 1849 je bil povišan Čehovin v nadporoč-nika. Dne 20. junija 1850. l. je bil imenovan baronom. Od prepro-stega kmeta je prišel po svojih vrlinah do baronske krone. Dne 16. decembra 1852. l. je imenovan cesar iz posebne milosti Čehovi-na stotnikom druge vrste pri u-lanskem polku. A kmalu so ga zopet premestili k topničarstvu, in sicer leta 1854; meseca septem-bra leta 1854 a je bil povišan v stotnika prve vrste.

Čehovin je imel še druga odli-kovanja: papeževvo svetinjo, vite-

ski vojaški red tretje vrste to-skanskega vojvode Leopolda, ka-teri red je dobil zaradi junaštva pri osvoboditvi mesta Livorna. Tretja svetinja je bil častniški zaslužni križec.

Šestero odlikovanj je torej di-čilo Čehovineve junaške prsi. Do-zdaj ga še ni bilo pod avstrijskim cesarjem vojaka, na čigar prsih bi se lesketala velika srebrna in zlata svetinja pa Marije Terezije red ob enem.

Čehovin je jel po vojnih letih bolehati. Zato je odšel dne 27. julija 1855. l. iz Mantove v slo-veče toplíce Baden pri Dunaju, da bi si popravil pokvarjeno zdravje, toda našel je tam name-sto zdravja — smrt. Previden s svetimi zakramenti, je umrl dne 10. septembra 1855. l. okolu 5. ure popoldne v 45. letu svoje dobe. Pokopali so ga z veliko slavnostjo dne 12. septembra na badenskem pokopališču. Vsa Avstrija je za-lovala, ko je slišala, da je mrtev slavn novarski junak, "najhrab-rejši mož Radeckijeve vojske".

Čehovin je bil kot vojak tihe in mirne naravi, dobrovoljnega zna-čaja. V delovanju je bil odločen in vstrajen. Govoril in pisal je dobro in pravilno slovenski, nem-ški in italijanski. V boju je bil hraber; s premislekom je začel vsako delo, a pri tem je bil odlo-čen in hiter v izvršitvi. Proti predstojnikom se je vedel spošt-ljivo, s tovariši je bil uljuden ter je rad občeval z njimi. Vojakom je bil skrbljiv oče, ves polk ga je spoštoval; v družbi se je vedel vedno dostojno.

Čehovina vojaka je zelo spo-štovala vsa Radeckega vojska. Po bitki pri Novari so ga dvig-nili častniki na rame ter ga zma-gloslavno nosili po bojišču. Av-strijski cesar Fran Josip sam si je dal predstaviti slavnega juna-ka ter mu prijazno segel v roke. O nekem pregledovanju vojske ga je celo pokazal nekemu druge-mu vladarju ter pristavil: "To je moj ljubi Čehovin."

Kot človek je bil Čehovin pre-blaga duša. Presrečno je ljubil svoje brate in sestre, a staršem je izkazoval vselej veliko spoštova-nje. Posebno udan je bil materi. Preprostega očeta je nekdanj v si-jajni častniški obleki gorko objel in poljubil na javnem trgu v Go-rici vprico tovarišev častnikov in drugih ljudi. Čehovin je bil sicer ponosen na svoje vrline, a pre-vezeten ni bil. Rad se je menil z vsakomur: z bogatinom in ubož-cem, z gospodom in kmetom.

Čehovin je bil tudi moč pobož-nega srca. Svoje dolžnosti kot kristjan je opravljal natanko. Sam je pravil, da je pred vsako bitko molil prelepo Marijino: "Češćena Kraljica!" In nebeška Kraljica, ki se ji je vselej pripo-ročal v varstvo, ga je tudi varo-vala.

V narodnem oziru je bil Čehovin zvest sin svojega naroda, vrl Slovenec. Domov je pisal vselej le slovenski ter se ni srámoval ni-kjer in nikoli materinega jezika!

Ob zlatem jubileju avstrijske-ga cesarja Fran Josipa I. so mu postavili njegovi rojaki dne 15. avgusta 1898. l. v rojstni vasi Brancie prekrasen spomenik, ki bo še poznim potomcem pričal, kako hraber slovenski junak je bil Andrej baron Čehovin.

Kdor je brzih nog lahko uteče sitnosti, v katero ga je morda njegov jezik spravil.

KJE JE?

moj brat Luka Mance iz Like, rodom iz Kolinja. Pred 3 leti je delal in živel v West Virginiji; od ondot je pa odpotoval nekam v Colorado.

Cenj čitatelje našega glasila prosim, da naj mi blagohotno naznanijo njegov naslov, kdor ve zanj, ali naj se pa moj brat nevarnost pismeno javi. Ne iščem ga zaradi kake važne stvari, tem-več zato, ker mi je hudo, da ne vem naslova, ljubljenega mi brata.

Ivan Mance,
Painesdale, Mich.

NA PRODAJ

je Jednotina hiša in lota na N. Chicago cesti v sredini slovenske naselbine v Jolietu, Ill. Lota, na kateri stoji hiša zavzema skupaj 41x165 čevljev; hiša sama obsega 30x100 čevljev. Zelo primeren lokal in pro-stor za kako trgovino.

GLAVNI URAD K. S. K. JEDNOTE,
1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

Baron Čehovin.

(Spisal Janko Leban.)

Med može, ki so si pridobili svojo slavo na bojišču, spada tu- di slavni slovenski junak, e. ka-stotnik Andrej baron Čehovin. Preprostih kmetijskih staršev sin, se je rodil v Gorenji Brancii bli- zu Vipave, v okrajnem glavar-stvu goriskem, dne 26. avgusta 1. 1810. V ljudsko šolo je hodil v Postojni od leta 1822 do 1. 1825, kjer je bil materin brat, Andrej Uršič, katehet in šolski voditelj. Po nasvetu strica Uršiča so ga po-slal ipotem v Gorico v šolo, in si- cer leta 1827.

Dne 9. aprila leta 1831 vzemo Čehovina k vojakom. Ko pride pred naborno komisijo, mu pra-vijo, da je za vojaški stan p. ešibek. To je Čehovina bolelo, za-kaj že od mladih nog ga je vese-lil ta stan. Milo začne prositi, naj ga vzemo k vojakom, češ, da ne bo delal sramote vojaškemu stan-u. Željo mu uslišijo ter ga na-meniijo uvrstiti med topničarje. Prišel je za podtopničarja k če-trtemu topničarskemu polku. Po-slali so ga v vojaško šolo, kjer se je učil prav dobro; temu se pa ni čuditi, zakaj imel je resnično ve-selje do vojaštva; rekel bi skoro, da je bil rojen vojak.

Dne 21. junija leta 1832 je bil imenovan Čehovin topničarjem; ko je pa odlično dovršil vseh šes-razredov vojaške šole, so ga imenovali prvim mojstrom ter posla-li v polkovno šolo, da bi se izuril za podčastnika. Tudi v tej soli se je odlikoval.

Ko je dovršil polkovno šolo, so ga imenovali dne 11. aprila 1835. l. bombardirjem; tako je prišel v bombardirsko šolo, ki je trajala dolgih sedem let. Veliko se je me-ral učiti v bombardirski šoli. Če je bilo treba v vojni izvršiti kako posebno in umno delo, n. pr. vzeti kako trdnjavo, so vselej klicali bombardirje na pomoč.

Čehovin je bil pri bombardir-jih povišan dne 11. julija 1841. l. v ognjarija, a dne 11. junija 1847. l. v nadognjarija.

Čehovinov oče Marko ga je si-lil, da bi pustil vojaščino in pri-šel domov, a odgovoril je očetu, da ostane pri vojakih, ker želi po-stati častnik. To je bilo pa v te-danjih časih za kmetijskega sina težko, zakaj od takih stopenj so se popenjali takrat le plemenita-ši. Toda Čehovin ni izgubil upa-nja. Mislil si je: V vojni se pa iz-kažem in gotovo dosežem višje stopnjo.

Njegova želja se je kmalu iz-polnila. Leta 1848. je nastala voj-na. Kakor znano, smo imeli ta-krat na Laškem dve lepi deželi: Lombardijo in Benečijo. Toda ra-zne skrivne družbe so jele v Itali-ji rovatii zoper Avstrijo. Prbivalci v Lombardiji so se uprli, in sardinski kralj Karel Albert je napovedal Avstriji vojno. Osiveli vojskovodja Radecki je gnil na-uđušene vojake v boj zoper upor-nike. Tu se je oslavlil tudi naš Čehovin.

V začetku italijanske vojne 1. 1848 je bil Čehovin nadognjar in drugi poveljnik konjeniške bate-rije št. 2 v brigadi kneza Fride-rika Lichtensteina. Dne 29. maja je prišel z dvema havbicama pri Mortari v sovražno dotiko z la-škimi topovjem. Lahki so imeli štiri topove. Čehovin jame pogumno streljati nanje. Toda Lahki niso kazali veselja, da bi se umeknili, nego so začeli odgovarjati s to-povi. Čehovina je granatna treš-ska neznanost ranila. A to ga ni o-viralo ali oplašilo. Karteča za kartečo je prasketala na laško to-povje, tako zelo, da jim ni le po-škodoval topov, ampak jim jih je celo uplenil. Čehovin je za ta ju-naški čin dobil veliko srebrno hrabrostno svetinjo.

Dva meseca kasneje, dne 25. julija, se je Čehovin zopet z Lah-ki kosal pri Sommacampagni. Bri-gada Lichtensteinova je bila te-daj v veliki stiski in se je že mi-

PRISTOPAJTE H K. S. K. JEDNOTI!

Sibirski železnica.

(Sestavil) A. L.

Marsikdo izmed čitateljev je gotovo bral oni živi, pretresljivi spis Američana Kennana o Sibiriji, ki je mahoma vnel ves omikami svet za nesrečne sirske pogance. Življenje in trpljenje teh nesrečnejšev je povsodi vzbudilo nenavadna sočutje in napolnilo sleherni srce z grozo. Sibirija je mišljenju olikancev postala še groznejša, kakor je bila dotlej in samo to ime je odslej pomenjalo kraj, kjer vlada mrz in kruta sila.

V zadnjih letih pa se je v tem oziru mnogo, mnogo premenilo. Rusi so spoznali, da Sibirija radi prirodnega bogastva ne zasluži žalostne osode velikanske ječe, in zato so pričeli l. 1891. graditi sibirsko železnico. Nihče ne more tajiti, da to delo ni v pravem pomenu besede pravo kulturno delo in glede na obsežnost jedno izmed največjih podjetij devetnajstega veka.

Dolžina te svetovne železnice, ki veže Evropo z Azijo, Tihomorje s Petrogradom, meri 7557.561 km. Glede dolžine presega vse dosedanje železniške proge, tudi slovi pacifiško železnico v Severni Ameriki, ki spaja Tihomorje z Antlanskim. V Čeljabinskem se pričnja sibirski prog. Od tod pelje skoro naravnost proti vzhodu, bolj v južnem kraju Sibirije po pokrajini, ki so razmerno najbolj obdelane in imajo v vsakem oziru največjo prihodnost. Mogočno reko Irliš prekorajči z velikanskim mostom, dolga 640 m, ter premostivši reko Ob z mostom, dolga 763 m, dospe v Tomsk. Tu se pričnja bolj hribovit svet. Čez Jenisej je zgrajen 854 m. dolg most. Čez Nižni Udinsk pelja železnica v Irkutsk. Odtod se vije ob južnem bregu Bajkalskega jezera po pustih, samotnih krajih, krene proti severovzhodu, da se zavije na posled v vzhodni smeri že v porečje Amurja, ki se izliva v Tihomorje. Po dolini Žilke in Amurja teče do mesteca Kabarovke. Odtod se obrne naenkrat proti jugu, dokler ne dospe v Vladivostok.

Kakor smo že omenili, so pričeli graditi železnico leta 1891. Pričeli pa so delo na obeh koncih. Dasi so bile težave nepreračunljive in v istini ogromne, je vendar delo nepričakovano hitro napredovalo. Za prog, ki se steka v Vladivostok, so dovažali potrebne železo in druge potrebščine po morju. Za srednji del se je material dovažal tudi po morju in po velikih sibirskih rekah, ki imajo poletne mesece odprto ustje. Treba je bilo graditi hiše za delavce, zakaj železnica teče po krajih, ki so slabo obdelani. Pod sekro so padali celi gozdi, da so si zgraditelji pripravili potrebne lesovja. Velikanske reke in obširne močarine so delale tehnikom nepričakovane zapreke. Tudi podnebje je oviralo grajenje. V irkutskem ozemlju je zemlja tudi po leti v globlino enega metra pod površjem vedno zamrznjena, in temperatura se sila naglo izpreminja. V mesecih juniju in juliju kaže termometer 28 stopinj. C. gorkote po dnevu, dočim po noči pada na 5 stopinj C. Vrh tega so v nekaterih krajih, posebno ob kitajski meji, razbojniške druhal napadale delavce, da so vojaki morali stražiti gradnjo.

Pa vkljub temu je ogromno podjetje hitro napredovalo. Ko so leta 1893. začeli graditi srednjesibirsko prog, so upali, da delo dovrše v sedmih letih. Pa že leta 1894. so uvideli, da bodo to dosegli že leta 1898. Tudi silovite reke so razmerno hitro premagali. Po letu so pripravljali gradivo za mostove, po čim pa, ko je vse pokrnil debel led, so pričeli z delom. Da so delavci, ki so stavili v struge velikanske stebre, mogli prebiti silni sibirski mrz, so zgradili lesene kočice nad stebri, kjer je

bilo vsakozl gorkote do 16 stopinj R. Dandanašnji je železnica že do cela agražena. l. malega travna l. 1898 je odšel prvi brzovlak iz Moskve in po novo otvoreni progi dospel v Tomsk. Početkom leta 1899 se je dovršila tudi prog od Tomka do Irkutka. Ker je bil na drugem koncu del med Vladivostokom in Imanom že l. januarja 1895. dovršen in l. septembra 1897. dovršena tudi prog od Kabarovke, je bila kasneje dovršena samo še tako zvana transbajkalska železnica. Tu je delo počasi napredovalo; ker so velikanski, vsakoletni nalivi sproti uničevali delo. Že l. 1895. se je ustanovila rusko-kitajska akcijska družba, ki je pričela graditi tudi mandžursko železnico. Pričenja se na prog pri Nerčinsk, prestopi injejo in teče po kitajski zemlji čez Zizihar v Nikolskoje, 80 km od Vladivostoka. Dolga je 2048 km in je za 548 km krajša od prvotno nameravane črte. Ker teče že bolj po južnem ozemlju, je bilo podnebje ugodnejše in delo lažje. Ta železnica se je tudi zvezala s pristaniščema Talienwanom in Port-Arthurom, katerega so l. 1898 zasedli Rusi. S tem je dobila sibirski železnica prost dohod do morja in do pristanišč, ki ne zamrznejo po zimi, in tako gospoduje ne samo Sibiriji, temveč tudi vsemu severnemu delu ogromnega kitajskega cesarstva.

Kakor poročila poudarjajo, je vsa gradnja zelo trpežna in močna. Širina proge meri 1.524 m, nasip je povsod širok 5.015 m. Mostovi čez manjše reke so izvečine leseni, pri večjih mostovih čez reke pa je spodnji del kamniti in zgornji iz železa. Glede na dolžino se nekateri mostovi kosajo z največjimi na svetu. Postaje so oddaljene po 50 km druga od druge. Čuvajnice in druga poslopja so deloma lesena, deloma zidana, zgrajena po načinu hiš dotičnega kraja.

Kakor se poroča, so tudi vlaki, ki vozijo po sibirski železnici, z ozirom na sirske razmere izredno prikladno sestavljeni. Brzovlak, ki vozi vsakih štirinajst dni med Petrogradom in Tomskom, ima šest voz. Vsi so sila bogato opremljeni. Potniki imajo spalnice, salon, jedilnico. Knjižnica ima vsa dela o Sibiriji v najrazličnejših jezikih. Povsodi po hodiščih so razstavljene slike in zemljevidi o Sibiriji. Luč je električna. Ker morajo potniki po cele dni izvečine predsedati, so pripravljena različna telovadna orodja, da telovadijo. Po drugih vlakih je jeden voz tudi prirejen v kapelico, v kateri lahko duhovnik opravlja službo božjo. Značilno za sirske razmere je tudi to, da so po nekaterih krajih železniško osobe morali oborožiti in vlakom dodelati stražo, ker so večkrat roparji hoteli oropati vlak, prav tako, kakor se dogaja še vedno v Ameriki.

Troški za celo železnico so znašali 350.210.482 rubljev. S tem pa še ni vse vračuneno. Z železnico vred so se namreč zasnovala tudi druga podjetja, ki so z železnico več ali manj v zvezi. Osnovale so se posebne komisije, ki imajo preiskati kraje, koder teče železnica, zastran rudnin in drugih razmer in natančno narisati in prirediti zemljevide. Druge komisije imajo proučiti uravnajo rek in dognati prometu najbolj pripravnega pota. Posebne komisije imajo tudi skrbeti za naseljence, ki se od leta do leta bolj selijo v Sibirijo in posebno v bogate pokrajine ob Amuru. Kakor je videti, je sirska železnica že sedaj razvila nenavadno gibanje v Sibiriji in po prej neznanih, pustih pokrajinah vzbudila novo življenje. Ne da se sicer še določiti in označiti ves njen vpliv in pomen: vsekako pa se more smelo trditi, da je velikanski in v istini svetoven.

Največjega pomena je železnica pač v prvi vrsti za Sibirijo. Ta velikanska dežela je bila doslej jako slabo zvezana z Evropo. Po

mesece so potovali prognanci po slabih potih, dokler niso prišli v namenjeni jim kraj. Neki vojaški oddelki se še nedavno potrebovali jedno leto, da je dospel do Vladivostoka, in ves svet se je čudil živosti in vztrajnosti ruskega vojaka. Železnica je premagala te silne daljine ker traja pot iz Petrograda v Vladivostok nekako dvajset dni.

Sibirija je bogata dežela, prava zakladnica. Lep del dežele je kaj pripraven za poljedelstvo. Že pred 20 leti so pridelali v celi Sibiriji nad dvainštirideset milijonov stotov raznega žita. Najbolj rodovitni so oni kraji, kjer teče sedaj železniška prog. Neizmerno obširni so tudi gozdi, po katerih do sedaj še ni pela sekira. V tako zvanem srednjem pasu, kjer ne uspeva več žito, se razteza od Urala do Kamčatke združena gozd, pač izmed največjih na svetu. Železnica je pritegnila tudi ta svet promet. Svetovno znano je bogastvo na rudninah, ker se na premnogih krajih pridobiva zlato, srebro, baker, svinec, železo, živo srebro, žveplo, premog, grafit eink. Soli so pridelali leta 1893. 1.133.738 stotov. Povsodi je na izber najboljšega stavbinskega kamena in dragocenih kamenov. V Sibiriji se namreč nahaja v premnogih krajih topas, beril, akvamarin, granit, lapis, lazuli, porfir, jaspis, granit, ahmat, kalcidon in druge rudnine. Kako bogata je Sibirija v tem oziru, se razvidi tudi iz tega, ker še vedno zadevajo na dosedaj neznane rudnike. Ko so začeli meriti železnico, so sestavili l. 1893. poseben odsek, ki naj bi preiskoval deželo v tem oziru. Do sedaj je zasledil ob železniški progi na štirinapetdesetih krajih premog na dvajsetih zlato, na petnajstih železo, na dvaindvajsetih svinec, na dveh grafit in srebro.

Železnica je pa tudi privabila ljudi, ki bodo vzdigovali te bogate zaklade; torej naseljevanje silno napreduje. Leta 1897, je štel Tomsk 52.430, Irkutsk 51.484. Omsk 57.455, Vladivostok 28.895. Krasnojarsk 26.600. Semipalatsinsk 26.353. Viernij 22.982. Tobolsk 20.427 prebivalcev. Največ se priseljujejo ruski kmetje.

Ruska vlada sama namreč na vsa, moč pospešuje naseljevanje. Priredila je zato posebne komisije, ki zalagajo izseljence z živili, jim posojujejo orodje in živino in odmerjajo zemljo. Kakor smo omenili, je za naseljence najbolj ugodna dežela ob železniški progi. Na mnogih krajih se selijo kmetje v velikih množinah. Tako je bilo l. 1897. v Transbajkaliji med 669.721 prebivalci 468.804 Rusov, ob Amuru med 112.396 89.971 Rusov, na Uzurskem ozemlju 130.000 Rusov, dočim je vseh prebivalcev 160.000. Sploh biva v Sibiriji okoli 4.627.911 Rusov, vseh stanovnikov skupaj pa je 7.672.764. In vendar je še za milijone in milijone ljudi prostora. Izračunali so namreč, da je pripravnih zemlji za obselitev v Sibiriji na obeh straneh železnice več ko poldrugi milijon štirj. km; torej več, kakor merijo v površju Nemška, Avstrija, Holandija in Belgija skupaj.

Neizmerno se bo povzdignil vsled nove železnice tudi promet v Sibiriji. Že doslej je imela Sibirija živahnejši promet, kakor so splošno mislili v Evropi. Na semnjih v Irbitu, Ihinu so se zgrijali vsi azijski narodi radi kupčije in večji del kitajske kupčije s čajem je že sedaj šel skozi Sibirijo v Evropo. Na neki Obu je že sedaj osemnosedeset parnikov, mnogo tudi na Jeniseju, po Amuru in na Bajkalskem jezeru. V Vladivostok je došlo l. 1893. 136 ladij, med njimi 120 parnikov. V Nikolajevsk 44. Ves ta živahni promet pa bo še bolj raste.

In še več. Že predno so pričeli graditi železnico, so ruski kupci predložili spomenico, v kateri pravijo, da bo tudi svetovni promet krenil vsled tega na druga pota.

Pred vsem bodo Rusi pritegni-

li kase velik del kitajskega prometa. Kitajci so dosedaj dobivali les iz Kalifornije, po novi železniči bodo dovažali sirskega. Obetno bodo to zlasti čutili Angleži, ki so doslej gospodovali v gospodarskem oziru na vzhodu. Ker so si bili Rusi osvojili na Kitajskem obrežju več luk, katere bodo zvezali s sibirsko železnico, so v gospodarskem oziru vrednost sirske železnice podvojili. Kako važno sploh da smatrajo Rusi gospodarsko zvezo s Kitajci, kaže tudi to, da se je v zadnjem času osnovala v Petrogradu družba, ki bo izdajala v Vladivostoku časnik v ruskem in kitajskem jeziku.

Končno moramo še omeniti pomen sirske železnice v političnem oziru. Dandanašnji imajo velike železnice važno vlogo v politiki. Rimljani so svoj čas podjarmljene pokrajine zvezali z Rimom z velikanskimi, nedosežnimi cestami, moderni narodi pa mesto onih vojaških cest grade železnice. Pred nekaj leti nazaj so Angleži zgradili zato v Kanadi kanadsko železnico, ki vzporredno s slovečo pacifiško železnico spaja Atlantsko morje s Tihim morjem. Francozi v Algiru imajo železnico skozi Saharo in so zvezali Severno Afriko s Sudanom. Ko so se Angleži l. 1898. bojevali z Mahdijeveci v Sudanu, so najprvo zgradili železnico skozi puščavo poleg Nila do Berbera. Sedaj po porazu Mahdijeveev jo hočejo podaljšati do Chartuma in zvezati s prog, katero so zgradili v kapski naselbini, da bi tekla jedna prog od Aleksandrije do kapskega mesta. Tudi Rusi niso prej ukrotili bojaželjnih Turmenov v Srednji Aziji, dokler niso zgradili tako imenovane zakaspiške železnice. Jeden del so že zgradili leta 1882., večji del pa leta 1884. in 1885. S tem so postali mejaši Angležev v Indiji.

Tudi sirska železnica je bistveno izremenila politične razmere v vzhodni Aziji. Doslej so tam gospodovali Angleži, a sedaj so se deloma morali umakniti Rusom in drugim državam, ki tudi hočejo dobiti kosec bogatega kitajskega ozemlja.

PRESTAR ...

Megla po zraku, da te reže v lice. Po cesti sneg ti škriplje pod nogo: Na roke vsak natiče rokavice, Kdor se ne greje za petjo.

Pri peči res prijetno je sedeti — In časnik v roke, pipo med zobe — Tako po dvoru skozi okno zreti, Kjer lačni vrabci se podé.

Nerodna hoja. Čuj! Nekdo potrkva.

"Nikdar pokoja ni, nikdar miru!" Renč gospod pri peči, jezno hrka, "Spet kdo brez dela, brez domu!"

"Napreji!" Počasi se odprejo vrata.

Priletel mož od mraza drgetá, Razhojena oba sta mu podplata. Na suknji luknja mu zijá.

"Kaj hočeš? Hitro, hitro, ne utegnem!"

"Oh, dela prosim, dela vas, gotorej več, kakor merijo v površju"

Sicer od glada v jarku tu poleg nem,

In zmrmzem v zimi ostri tod!

Poglejte, roke moje so žuljave, Utrjene pri delu in krepké, Oh delal bom, če prav so mi krave,

Samo da še me preživé!"

"Pri nas za take starce ni nič dela, Za nas le mlade, krepke so moči; Če nimaš strehé svoje, ne odelá, Pa zmrmzi, kaj me to skrbi!"

Iz gorke sobe mož na mrz odhaja "Pa zmrmzi" po ušesah mu doní. Po žilah kri se strja in zastaja, Ko se za greh svoj pokorí.

Za greh? Oj misel satansko strupenál

Za greh, ker stroj izrabljen sem — prestar.

Res, grozna krivda, nikdar odpuščená, Zato umri gládú — prestar!

F. S. Finčgar.

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, kovarje, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največje slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osebite vam priporočamo zelo pripravné Vpialčne knjižice za člane in članice, izdelane v malem šepnem formatu in trdo vezane. Talle imamo v zalogi zelo prikladne Nakamice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter Fototnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebna pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahke vedne zatančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

Na sahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorec gotinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

S. R. Kirby,
predsednik

Frank Gouze,
blagajnik

MINERS STATE BANK

Chisholm, Minn.

se vam uljudno priporoča za vse bančne posle, kakor: čekovni promet, hranilne uloge in zavarovalnino.

Banka je pod strogim državnim nadzorstvom in vaše uloge so pri nas absolutno varne.

Plačujemo po 3% obresti od hranilnih ulog

JOSIP PERKO

SLOVENSKA GOSTILNA

2236 S. Wood Street

Chicago, Illinois

Telefon: Canal 298.

Se priporoča rojakom Slovincem za obilen poset. "Dobra postrežba in dobra pižaja," to je moje geslo.

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine.

Prva in najstarejša domača tvrdka

F. Kerže Co.

2711 So. Millard Ave. Chicago Ill.

Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastonj.



Ne strašite se!

Vaš denar je varen!

Če tudi je razglašena vojna, se vlada ne bode polastila Vašega denarja, naloženega na banki. Tako izjavlja predsednikova vojna proklamacija. Kar je Vaše, je torej Vaše in ostane Vaše; nihče nima pravice do Vaše lastnine, dokler se Vi zadržite mirno in ne rujete zoper našo državo.



3%
obresti na hranilnih ulogah
3%

Obresti ako nedvignjene, se pripišejo h glavnici in se tako zopet obrestujejo.

Pri nas bodete vedno dobro in uljudno postreženi po svojem rojaku.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav in članica Federalnega rezervnega sistema.

Denarja v stari kraj? am sedaj ne svetujemo pošiljati, tudi ne po brezličnem brzofjavu, ker so razmere preveč nestanovitne. Oddajamo v najem varnostne škrinje po \$3.00 na leto za shranjenje vrednostnih papirjev in listin, kjer je potem isto varno pred ognjem in tatovi.

Poslojpe, kjer so naši uradi, je naša lastnina.

Naše banka je depozitni urad za zvezno poštno hranilnico, za mesto Joliet, za okraj Will, za državo Illinois in za vlado Združenih držav.

Odprto vsaki dan, razun nedelj in praznikov, od 9. dop. do 3. pop.

The Joliet National Bank

JOLIET, ILLINOIS

Kapital \$150,000. Rezervni sklad \$360,000.

AGITRAJTE ZA K. S. K. JEDNOTO!



Čas je prišel,
da se podamo
ali pa zma-
gamo.

Za nas je samo
ena izbira. Mi
smo je nare-
dili—Woodrow
Wilson.

Amerikanci — rojeni tukaj ali v inozemstvu!

Predsednik Združenih držav vas vpraša, da kupite vsaj
eno obveznico svobode po 4% od sto

Združene države so v vojni s sovražnikom, kateri je v Evropi pogazil in uničil domove in mirno življenje milijonov ljudi; s sovražnikom kateri je napadel ameriško čast, ameriške pravice in ameriške ladje; s sovražnikom, ki je sovražnik vseh ljudi, ki še verjamejo v demokracijo in svobodo.

To je ena načvečjih vojn vseh časov; zahtevala bode ogromne vsote denarja za uspešno nadaljevanje in hiter konec.

Da se dobi denar je Vlada Združenih držav izdala zvezne vladne obveznice svobode 4%, v enotah po \$50, \$100, \$500 in več.

Ako kupite za \$100—4 obrestno obveznico svobode, tedaj pomeni, da ste posodili vladi Združenih držav \$100 in pomagata do hitre zmage. Ta veliki narod 110,000,000 duš vam ne bode le vrnil nazaj v zlatu teh \$100.00, temveč vam bodo tudi plačali 4% obresti na teh \$100 vsako leto. KUPITE

Vsak kdor kupi Liberty Bond, mu je dovoljeno, da nosi takle znak



Kaj so Liberty Bondi

Državna obljuba, da se plača polna vrednost teh zadolžnic in tudi 4% obresti v zlatu.

Lahko se kupijo po \$50, \$100, \$500 in več.

Pojasnili se dobe tam, kjer tudi podpisujejo in sicer v vsaki hranilnici ali pa pri odboru za posojilo svobode v uradu na 29 S. La Salle St. Telefon Randolph 7100.

Takoj pri nakupu plačate le 2% od vsote, za katero ste se podpisali, samo \$1.00, ako ste se podpisali za \$50.00 posojilo; ali pa lahko tudi plačate celo vsoto in sicer do \$1000, ako tako hočete. Vi pak lahko tudi kupite te zadolžnice na lahke obroke, \$1.00 takoj pri nakupu na vsak \$50 zadolžnico (bond) in ostalo pa plačujete tedensko po \$2 za vsako \$50 zadolžnico (bond), ki ga kupite.

4% U.S. Government Liberty Bonds

Podpišite
ta le kupon
in nesite ga s se-
boj k vašemu ban-
kirju ali v urad Lib-
erty Bond Subscrip-
tion Station, 29 South
La Salle St. in sicer takoj.

Ime hranilnice ali bankirja

Jaz se podpišem za \$..... od
Združenih Držav vladne Liberty posojilne 4%
zadolžnice, za katero vam dam ta moj ček (ali pa
gotov denar) v znesku \$.....
kot moje prvo 2 odstotno naplačilo.

Jaz razumem to, da lahko plačam ostali del Liberty za-
dolžnice v znesku po \$2 tedensko za vsako \$50 posojilo, ali
pa jaz lahko plačam celo vsoto do \$1000 takoj.

Podpis
Datum

Kupite vsaj en del zanimanja vaše vlade, vlade dežele, katero ste si izbrali
za svojo — največje dežele na svetu, najbogatejše dežele na svetu, naj-
varnejše dežele na svetu, dežele, ki je napravila iz vas kar ste danes,
dežele, ki vam zaupa ne glede na to če ste rojeni tukaj ali v ino-
zemstvu, dežele, ki vstvarja svet varen in dober za vas in vaše
otroke — kupite Liberty Bonde, ker je to največja, najvarnej-
ša, in najčudovitejša vloga na tem svetu.

Kupite jih, ker so ravnotako dobri, kot če imate toliko
denarja, ki vam nosi po 4% obresti — kupite, ker sto
vlogo podpirate vado.

Kupite jih, ker s tem podpirate armado in mor-
narico, da spoznajo sovražniki te dežele, da nas
ne zadovolji ničesar, dokler ne bode popolna
zmaga, ktera bode enkrat in za vselej vsta-
vila to vojno in preprečila vsako nadaljno
bodočo vojno in ponovno vžalostenje
sveta.

Vzemite ta oglas še danes in pojdite k vašemu bankirju, k vašemu gos-
podarju ali uradniku vašega društva ali zveze in povejte, da tudi vi že-
lite biti med privilegiranimi Amerikanci, ki žele pomagati svoji deželi do
zmage in končati vojno.

Vam ni treba plačati vse na enkrat; vaša banka ali hranilnica vam pove,
kako se lahko kupi 4 obrestne obveznice svobode na lahke plačilne
obroke.

Storite to takoj! Storite še danes!

LIBERTY LOAN COMMITTEE
Subscription Station

Pritlična soba, 29 So. La Salle St. Telefon Randolph 7100 Chicago

Odprto od 8 ure v jutro do 10 ure zvečer. V vašem jeziku vam bodo
vse pojasnili in vam postregli v tem uradu.

Čitateljem lista: Storite svojo dolžnost; pokažite, da ste zvesti Amerikanci s tem, da kupite zvezne vladne Liberty Bonde. Storite svojo dolžnost, pomagajte največjemu
narodu na svetu, da lahko izvrši svoje zapričeto delo — osvoboditev sveta pred avtokracijo.

Junaštvo in zvestoba.

Zgodovinski roman iz časov francoske revolucije.

(Spomini častnika švicarske garde Ludvika XVI.)

Nemško spisal Jos. Spillmann S. J. Poslovenil ***

(Nadaljevanje.)

Nekaj mora vendar biti na tem, kar je boter govoril o kapljici umetniške krvi v mojih žilah. Pogled na krasne gore me vselej ogreje in povzdigne, dočim toliko drugih ljudi gre mimo njih kakor mimo vsakdanje stvari. Da, gane me k pobožnosti, tako da Boga hvalim in slavim, ki je ustvaril ta prekrasni svet, in upokoji mi srce in prene spomin na vsako nevšečnost, ki se mi je bila morda primerila.

Tudi zdaj sem čutil, da sem mnogo mirnejši kot prejšnji večer. Sklenil sem iti na vrt in po travniku gori k bližnji župni cerkvi sv. Mihaela, ki z griča mirno gleda na mesto in deželo pod seboj. Šel čez pokopališče, kjer sem zmolil očenaš na očetovem grobu, in ker je tam poleg pri nubah prav kar zvonilo k maši, sem krenil tja in sem bil pri maši z namenom, da mi ljubi Bog da kakšno dobro misel. In ni bilo zaman; zakaj glej, ko sem stopil iz cerkve, sem se srečal s kapucinom, ki je bil maševal.

Bil je o. Sekundus; ogovoril me je in rekel, da pride danes z o. gvardijanom na obisk v grad Zurlauben. Da je namreč odločen, da pojde v kratkem kot vojaški duhovnik k švicarskemu polku v francoski Babilon. "Bržkone ker sem Valežan (Rodom iz švicarskega kantona Wallis.) in kot tak enako "dobro" govorim nemško in francosko", je rekel smeje se in si gladil sivo kodrasto brado. "Sicer bi mi bil naš kapitel (Kapitel pomeni tukaj v rednih dobah se obnavljajoče zbere samostanskih predstojnikov kakega reda. Ti zbori sklepajo o upravi celega reda ali kake njegove province.) pri mojih letih pač lahko privoščil mirnejšo službo."

Jaz sem dobro poznal in srčno rad imel dobrega starega patra, kateremu je zgolj nedolžnost sijala iz oči, pomešana s trohico navihanosti. Torej sem mu med potom povedal svojo zgodbo, kako sem prejšnji dan prišel ob milost pri botru in botri. Vse je mirno poslušal in me strogo izpraševal; toda lahko sem mu na svoje moštvo zatrdil, da mi niti v sanjah ni prišlo na misel, zapeljati Veronico k čemu slabemu, in da ni sva niti besedice o ljubezni ali podobnem med seboj spregovorila, čeprav se imava tako mračno rada. Če je to greh, sem ga vprašal, ko se vendar hočeva poročiti?

Zmajal je z glavo in rekel: samo na sebi gotovo ne; saj sveti zakon je od Boga postavljen in je v cerkvi milosti poln zakrament. Toda začeti ljubezen, kadar ni moči misliti v kratkem času na poroko, je nevarna stvar in torej ni dovoljeno. To se pravi, igrati se z ognjem. In Veronica je vendar še mnogo premlada, da, jaz sam da nisem še v letih in v razmerah, da bi mogel ustanoviti lastno družino. Botra da torej ravnajo čisto prav, da noče zdaj nič vedeti o takih otročarijah in da mi je hišo prepovedala. — Potem je privlekel iz rokava mogočno tobacnico iz brezovega luba, je zamisljeno vzel ščepec iz nje in rekel: "Najbolje bi bilo, če bi za nekaj let zapustili Zug. Ko bo med tem gospodična Keyser za pol tuceta let starejša, in ko boste vi v tem času tudi postali pametnejši, kar pa pri Žužanu težko gre in je skoro nemogoče" — mi je rekel, pogledavši me nagajivo od strani — no, torej, ko boste medtem tudi vi postali pametnejši in starši in boste morda celo prišli do stanu, službe, časti in ugleda, tedaj se pač gospa oskrbnica in gospod veliki sodnik ne bosta branila, tudi vam hčerke v krščanski zakon. Razume se, če medtem gospodična Verena, ali pa vi, ali pa morda oba ne postaneta drugih misli. Vidva sicer ne bosta priznala, da bi bil ta slučaj mogoč, — tem boljše, tako ponesete vi zaupanje na njeno zvestobo s seboj, in to vam bo pomagalo v marsikateri skušnjavi. Ko obiščem gospo oskrbnico za slovo, jo že nekoliko potolažim, in tudi de Saeyjeva "Duhovna pisma" ji vzamem in sežgem. Saj ta je izmed poglavitnih janzenistov! Pa seveda, le da stoji v naslovu ime

kake nune, že misli dobra gospa oskrbnica, da je kaj svetega. Lepe svetnice — te nune iz Port Royal! Kar se tiče vašega prepira z gospodom baronom," je nadaljeval o. Sekundus, "je pravzaprav v nekaterih rečeh pravica na vaši strani. Vojne službe v tujini so švici sicer pridobile časti in ugleda, in po vseh deželah nas čislajo kot zveste in hrabre vojske; drugače pa naša domovina nimela velike koristi. Obenem s francoskim denarjem je prišlo v naše hribe tudi mnogo francoske razuzdanosti in brezbožnosti. Naši plemiči se kot častniki na dvoru Ludvika XV. niso naučili nič dobrega in so se povečjem kot Voltairjanci vrnili domov. Med temi je pa vaš boter, baron Zurlauben, vse časti vredna izjema. Vrl moč stare korenine! — No, moja misel je taka, da bi mu vendar lahko vstregli. Jaz sodim, da se pripravljajo boj, ki se bo obrnil ne le proti prestolu, ampak tudi proti oltarju. Razmere so zdaj take, da se tisti, ki brani Ludvika XVI. obenem bojuje za našo sveto cerkev. To tudi mene tolaži pri službi, ki me je doletela. Tako menim, da bi utegnili tudi vas to naginiti, da se vdaste želji gospoda barona. Preudarite sam pri sebi!"

Pri teh besedah mi je prisrčno stresel roko, rekel: na svidenje! in me smeje prosil, naj naročim za gvardijana in njega v grajski kuhinji dobro črno kavo. Šel je po hribu gori k St. Vereni, kjer je nameraval obiskati bolnega brata puščavnika, jaz pa sem krenil navzdol, proti hišici svoje ljube matere.

Besede dobrega kapucina so me bile dočela pomirile; bil sem zdaj čisto na jasnem in sem brez daljnje pamišljaje sklenil, držati se njegovega sveta. "Čisto prav govori," sem rekel sam pri sebi. "Za Veronico je dobro, da odidem; in če bi se z bojem zoper kraljevo vladno res združil boj zoper cerkev, česar pa ne verujem, tedaj si bom želel v čast, kri in življenje zastaviti zanjo."

Ljuba mati je bivala s postarno dekle Veroniko v naši stari hišici gori za lepo cerkvijo sv. Ozvalda na obrežni poti. Bila je že nekaj časa bolna on je večinoma ležala in le s težavo rabila skoraj ohromele noge. Toda nikoli je nisem videl zavoljo tega žalostne. "Kakor Bog hoče," je vedno pravila, in da ji ta lepa beseda prihaja od sreča, je kazalo njeno vselej prijazno in vdano obnašanje. Skoro vedno je ležala. V svoji prijetni izbi je bila dala postelj tako obrniti, da je videla skozi okno pri Sv. Ozvaldu pred oltar. Noč in dan jo je tolažila misel, da je Bog, sicer povsod priučujoč, tam iz posebne ljubezni v svoji drugi osebi priučujoč pod evharističnimi podobami tudi po svoji človeški naravi ter da pozna vse njene potrebe in bolečine. Zlasti kadar je ponoči morala čisto dolge ure ležati v bolečinah brez spanja, pa je gledala tja proti večni luči, ko je medli odsvit je razsvetljeval okno ob altarju.

Zopet je bila imela slabo noč, kakor sem spoznal na njenih milih, od bdenja trudnih obeh. A veselo mi je stegnila naproti svoji slušnji roki in je dejala: "Lepo je, Damijan, da me obiščeš. Ali ti je dal Zurlauben danes počitnice, da tako zgodaj prideš k nam? Pač ti mora biti strašno dolgočasno, tiste stare listine prepisovati, urejati in zaznamovati! Ubogi otrok!"

"Ne, mati, boter mi misli kmalu dati trajne počitnice!" sem odgovoril.

"Kaj, mar hoče vendar ustreči tvoji želji in pustiti, da postaneš slikar?" je vprašala.

"Ne. Veste, da ne ceni veliko moje nadarjenosti za slikanje. Nekaj čisto drugega namerava. In predno mu odgovorim, sem hotel o tej stvari slišati vašo misel. Boter hoče, da bi postal poročnik telesne straže v Parizu."

"Častnik v Parizu!" je vzkliknila in me prvi hip prestrašena pogledala. Ko sem ji pa vse povedal, tudi kar se je bilo v Fraunsteinu zgodilo in kar mi je o. Sekundus rekel, je za nekaj tre-

notkov zaprla oči in molčala. Potem me je ljubeznivo pogledala in rekla:

"O. Sekundus je prav svetoval. Boljše je, da za nekaj let odideš. Pariz je sicer mladim ljudem zelo nevarni kraj, in tudi med švicarskimi častniki boš našel na marsikatega, ki je izgubil vero in poštenje. Toda ti si, hvala Bogu, dozdaj ostal tako dober, da z njegovo pomočjo pač ostaneš tudi v bodoče. Sv. angel varih je s teboj. Tudi me tolaži, da boš v družbi dobrega o. Sekunda. Naredi torej v božjem imenu po želji svojega botra! Dolžni smo mu veliko zahvalo. Odkar je tvoj oče umrl, upravlja naše premoženje in pač tudi od svojega dodaja, ne da bi kamal. Tebe je dal študirati in tudi za obe sestri plačuje vse stroške v Wättvillskem samostanu. Zakaj nikoli ne verujem, da naše obresti zadostujejo za vse to. In še je vzlet tebe malone kot za sina. Torej si že iz hvaležnosti dolžan, da ga čistiš kakor očeta in izpolniš njegovo željo. Idi torej, moj sin, z Bogom! Moj blagoslov in moja molitev te bosta spremljala."

"In vas naj pustim tako čisto samo doma?"

"Jaz nisem nikoli sama. Bog je vedno pri meni, in jaz umem prav dobro govoriti z njim. In potem je tu stara in zvesta Veronika, ki mi marsikaj pove in me po svoje razvedri. In zdaj se tudi spet vračajo lepi dnevi, potem pa lahko cele ure sedim pod črešnjo na vrtu in gledam ljube ptice, kako se veselo igrajo. Ne, ne, zavoljo mene ni treba, da si v skrbih, Damijan! Pojdi torej pogumno v Pariz! A prosí svetega angela varuha, da te vodi. In če se ti bo kdaj hudo godilo in boš v nevarnostih za telo ali dušo, spomni se, da mati doma moli za te. Saj ne morem nič drugega delati!"

Njene ljube oči so se bile zalile s solzami; a pri tem se mi je čisto prijazno nasmehnila in rekla: "Idi zdaj in javi Zurlaubenu svoj sklep!"

Našel sem botra na vrtu, in že iz načina, kako je nosil španski trskovec na rami, sem uganil, da je kaj dobre volje. Vzrok temu je bila med drugim ravno budalost, ki sva jo jaz in Veronica prejšnji večer nagodila gospe teti. Boter je namreč vsak dan hodil k maši k Sv. Ozvaldu, kjer so imeli Zurlaubeni svojo grobnico. Teta je bila tudi tam, in na potu domov se ji nič ni bolj mudilo, ko pravi ti botru, kako in zakaj je mladem Muosu prepovedala v hišo. A glej spaka! Ne da bi se general razsrdil zavoljo te vesti, se je marveč na veliko jezo gospe oskrbnice smejal, češ, da sva mlada mlada prava navihana, in da v tem nikakor ne najde tistega velikega zločina, ki je bil teto toli ogorčil.

Tako torej me je prav milostno sprejel, mi požugal s prstom in rekel: "Pri vojni zvijači mora poveljnik vedno eno oko obračati na lastno čelo, eno pa na rovažnika, četudi se zdi, da ta spi, in ne sme se pustiti zasačiti, kakor se je sinoči primerilo nekemu in neki. No, no, ni bilo tako veliko hudodelstvo, kakor ga vidi moja spoštovana gospa sosedka. Sicer pa jaz ostanem nepristranski, in moraš sam skrbeti, kako si pomagaš iz zagate. Le to mi je žal, da si namesto res dolgočasnih in celo krivoverskih "Duhovnih pisem" jemal v roke tako neumno knjigo kakor je "Pavel in Virginija". Fej! Malo sem bral iz nje, pa jo takoj proč vrgel — sami vdihi in solze, kopnenje in hrepenenje! Take reči slabijo in mehkužijo značaj ter so preneumne celo za mlada dekleta, kaj šele za te! Ko bi bil izbral vsaj protovajnega mladega Anaharsisa, ali pa kakšno poglavje iz moje "Vojaške zgodovine", ki jo je akademija proglasila za mojstrsko pisano delo."

(Anaharsis — pravljice mladenič kraljevega rodu iz divjega Azijskega naroda Skythov; potoval je baje za časa Solona (Atenskakega zakonodajca v 7. in 6. stol. pr. Kr.) po Grškem, spoznal tamošnjo omiko in jo hotel vpeti doma med Skythi; zavoljo tega ga je ubil njegov lastni brat, kralj.)

Jaz sem bil vesel, da je stvar še tako dovoljno iztekla. Ko sem mu zdaj povedal, da sem njegovo željo premislil in se z materjo pogovoril, ter da sem odločen stopiti v švicarsko telesno stražo, so

mu oči od veselja žarele. Objel me je in rekel, da od mojega dobrega srea tudi ni pričakoval drugega, in ko se kdaj vrnem kot stotnik ali major ali celo z višjim činom iz Francoske v domovino, tedaj me bo vesel priznal za svojega vrednega sina in nositelja imena Zurlaubenov.

Nato je moj boter potegnil iz žepa pismp; njegova vsebina je bil drugi vzrok dobre volje, v kakršni sem ga našel. Tudi to pismo je bilo od d'Hervilly-ja, in Baselski sel, ki je bil prvo že večer oddal, je to šele danes prinesel in se tisočero opravičeval, češ da mu je bilo pri jemanju iz pošte vreče padlo pod mizo. Ta list je bil pisan par dni pozneje in s čisto drugim čustvom, kakor oni, ki je bil poln mračnih vesti in je botra tako ozlovoljil.

Pripovedoval je o kraljici Mariji Antonietti, kako skuša pri selskih zabavah na svojem ljubem "Trianonu" pozabiti sovražnosti in obrokov, ki v zadnjih letih čisto po nedolžnem letijo nanjo, zlasti vsled razvpite zgodbe z zavratnikom. Ravno kar je dokončala svoje "selo", ki je skupina preprostih gračev: mlin, kmetija, sirarna in več prijaznih

koč, in zdaj se razvedruje z gospo Elizabeto, kraljevo sestro, z gospo Polignac (b. Polinjak) in nekaterimi drugimi dvornimi gospi v čarobno krasnem parku pri nedolžnih igrah, da, v ravno kar postavljeni plansarski koči lastnoročno dela maslo in sir za kraljevo mizo. Nekateri švicarski častniki iz Freiburga so ji podarili lepo švicarsko kravo, in Marija Ant. je milostno sprejela dar za svojo pristavo. To zadnje poročilo je sklenil z migljajem, ali ne bi morda Zurlauben mogel poslati nekaj izbrano lepih koz: prav nič ne dvomi, da bodo kože iz Zuga v Trianonu tako blagohotno sprejete kakor krava iz Gruyersa. (b. Grijer-a).

(Dalje prihodnjič.)

IBOEM

svojo sestro omoženo Marija Jaks. Nahaja se nekeje v Pennsylvaniji ali pa v West Virginiji. Če kdo izmed cenj. čitateljev tega lista ve za njen naslov, naj mi ga naznani, ali naj se pa moja sestra sama pismeno javi. Frank Poland, 1218 N. Center St., Joliet, Ill. (Ad. No. 40-42)

Prva in edina slovenska trgovina z OBUVALOM (CEVLJI) v Chicagu, Ill.

Andrej Ogrin, lastnik
1845 W. 22. St., Chicago.
Se toplo priporoča rojakom Slovincem in bratom Hrvatoma. — Svoji k svojim!

Telefon: Canal 80

Martin Nemanich

SLOVENSKA GOSTILNA
IN RESTAVRACIJA

1900 W. 22nd St., vogal So. Lincoln St., Chicagu, Ill.

Rojaki Slovenci vedno dobro došli!

Za časa neznosne druginje

V LEKARNAH



CENA \$1.00

se mora vsakdo čuvati nevarnih bolezni, ki pomenijo propast družinskih prihrankov. Tukaj je vresničen pregovor "Takošnja pomoč, je najboljša pomoč". — Zaprtje, glavobol, izguba teka, splošna slabost, vsi taki znaki so opomini, da si poiščete uspešno zdravilo, pravočasno negovanje črev odstrani vse nadloge, ki bi lahko nastale v bodočnosti.

TRINERJEV AMERIŠKI ELIKSIR IZ GRENKEGA VINA.

je pravo zdravilo, ki ga rabite v takih slučajih. Ono izčisti čreva, odstrani vse nabiranje odpadke, v katerih se plode in goje bakterije, pomaga prebavi, povrne tek, krepi kri in želodec, ki se potem lahko obrani množici bakterijskih napadalcev. V gori omenjenih slučajih nastane nervoznost, nered v želodcu, pri ženskih premenbah življenja ali pri premogarijah v premogarskih okrajih itd. to zdravilo je priznано neprimerljivo najbolje med vsemi enakimi priredbami. Pripravljen je iz grenkih rastlin, bilk in skoraj neprecenljive zdravniške vrednosti in čistega naravnega, močnega rdečega vina. Celó najbolj občutljiv želodec ga sprejme z lahkoto. — Cena \$1.00, v lekarnah.

Trinerjev obliž

prinese v vaš dom pravo družinsko zdravilo. To je neprekosljivo za revmatizem ali nevralgijo, je izvrstno za poškodbe, razpokline, otekel in ohrome vrat, itd. zelo krepično za utrjene mišice po trudopalnem delu ali za utrjene noge po dolgi boji. Cena 25 in 50c, v lekarnah, po pošti 35 in 60c.

Trinerjev olajšatelj kašlja

je najbolj uspešno zdravilo za prehlade in kašelj, hripavost, bronhitis, naduho, itd. Cena ista kot za obliž. Trinerjeva zdravila so dobila največje mogoče nagrade pri več mednarodnih razstavah. Zadnje nagrade: Zlata kolajna — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

Jos. Triner

Izdelaovalec

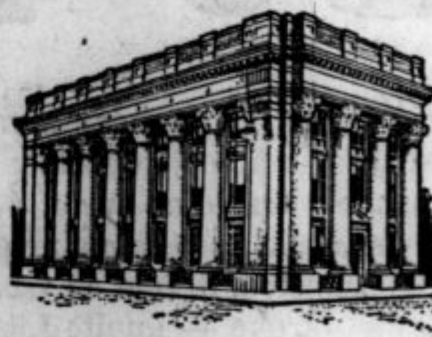
1333-39 S. ASHLAND AVENUE

CHICAGO, ILLINOIS

POD VLADNIM NADZORSTVOM ZEDINJENIH DRŽAV.

Ustanovljena
leta 1857

Nacionalizirana
leta 1864



ŽE 60 LET

je ta banka varno čuvala in držala prihranke ljudstva našega mesta. Ustanovljena je bila leta 1857. Sedaj ima že 14,000 ulagateljev. Njeno skupno premoženje, ali imetje znaša nad \$8,500,000.00. Preostanek glavnice in čisti dobiček znaša nad \$550,000.00, kar se drži v posebnem zaščitenem skladu.

Naložite torej Vaše prihranke v
NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI BANKI V JOLIETU.

3%

Narastile obresti se polletno pripisujejo k glavnici, ali pa izplačujejo na hranilne uloge od \$1.00 naprej.

3%

FIRST NATIONAL BANK OF JOLIET.

Joliet,

Illinois.

"LJUDSKA BANKA".